

کتابشناسی تیزهوشان از منابع آلمانی (۱۳)

دانشگاه

«قسمت اول»

جواد اژه ای

از این شماره چکیده برخی از عناوین کتب و مقالات مرتبط با تربیت و پرورش دانشجویان برتر در «دانشگاه» از منابع آلمانی جهت اطلاع خوانندگان معرفی می گردد.

○

○

○

○ تربیت بهترین دانشجویان به عنوان وظیفه ای در شدت بخشیدن به فرآیند آموزش *

کلیدواژه ها: گزینش؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ انگیزش؛ تربیت سوسیالیستی؛ دانشجو؛ آلمان شرقی (سابق).

در این مقاله وظایف و اهداف آموزشی بهترین دانشجویان در دانشگاه های آلمان شرقی (سابق) توصیف گردیده و معیارهای گزینش جهت تربیت بهترین آنها ذکر شده است. در نهایت ابعاد محتوایی و شیوه آموزش بهترین دانشجویان تحت عناوین: ۱. گزینش، ۲. شیوه های آموزشی؛ ۳. اشکال مختلف ایجاد انگیزه مادی و معنوی، ۴. قرارداد آموزشی؛ مورد بحث قرار می گیرد. (آغاز آموزش دانشجویان سرآمد با آغاز سال تحصیلی ۱۹۷۶/۷۷ در بخش علوم اقتصادی دانشگاه «مارتین لوتر» می باشد).

* Baschleben, Dieter; Zorowke, Georg (۱۹۷۶). *Die Foerderung von Beststudenten als Aufgabe zur Intensivierung der Ausbildung und Erziehung.* (The fostering of the best students as a task of intensifying the educational proces.) In: *Das Hochschulwesen*, ۲۷. Jg., H. ۱۲, S. ۳۴۷-۳۴۹.

○

○

○

○ اصول مرگ آور در آموزشگاهها و مدارس حرفه ای فرانسه *

کلیدواژه ها: گزینش؛ «گرانداکول»؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ فعالیتهای آموزشی؛ کلاسهای خاص؛ فرانسه.

در این مقاله نویسنده در ارتباط با گزینش بسیار دقیق از طریق مسابقه در طول تمامی مراحل آموزشی فرانسه، به ویژه در مورد پذیرش در «گرانداکول» های مختلف گزارش می کند. جهت امتحانات ورودی به این مراکز، دوره ای برگزار می گردد که در آن

به صورت فشرده برنامه آموزشی توضیح داده می‌شود. در دوره ابتدایی نیز عنایتی ویژه به بازدهی بیش از حد متوسط مشاهده می‌گردد. در نهایت این گزارش فواید و پیامدهای نامطلوب این رقابت دائمی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

* Becker, Viktor (۱۹۶۶). *Das agonale Prinzip im franzoesischen Schul-und Berufsleben*. (The agonal principle in French school-and profession system.) In: *Die hoehere Schule*, ۹. Jg., S. ۲۵۹-۲۶۴.

○ ○ ○

○ وظایف و مسئولیتهای اساتید دانشگاهها در رشد دانشجویان مستعد و تیزهوش *

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ اساتید دانشگاه؛ تشخیص؛ تربیت سوسیالیستی؛ دانشجو؛ آلمان شرقی (سابق)

در این مقاله به صورت فشرده، توانمندی اساتید دانشگاه در «تشخیص» و «تربیت» دانشجویان فوق العاده مستعد و نیز مسئولیت خاص آنان در قبال این عده مورد بحث قرار می‌گیرد.

* Emons, Hans-Heinz (۱۹۸۵). *Aufgaben und Verantwortung des Hochschullehrers bei der Entwicklung besonders begabter und leistungsfaeiger Studenten*. (Tasks and responsibility of university professor concerning the education of exceptionally able students.) In: *Das Hochschulwesen*, ۳۳. Jg., H. ۱, S. ۱۱-۱۳.

○ ○ ○

○ «گرانداکول» تربیت نخبگان در فرانسه *

کلیدواژه‌ها: مدرسه ملی مدیریت، گرانداکول؛ نخبه پروری؛ تربیت تیزهوش؛ خط‌مشی دانشگاهی؛ نظام آموزش عالی؛ مدرسه خاص؛ فرانسه.

این مقاله به آشنا ساختن «گرانداکول» در فرانسه برای جمع کوچکی از نخبگان دیپلمه جهت اداره «صنعت»، «اقتصاد» و «علوم فرانسه» اشاره دارد. دانشگاههای دیگر فرانسه آموزش عمومی دانشجویان را عهده دار هستند.

* Ewert, Paula (۱۹۸۴). *Die "Grandes Ecoles": Elitebildung auf Franzoesisch*. ("Grande Ecoles": elitist education in French.) In: *Beitraege zur Hochschulforschung*, H. ۳, S. ۳۸۱-۴۰۴.

○ ○ ○

○ نظام دانشگاهی فرانسه، تاریخچه، ساختار و مشکلات کنونی در یک مقایسه *

کلیدواژه‌ها: گزینش؛ نخبه پروری؛ گرانداکول؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ مدرسه خاص؛ فرانسه.

فصل پنجم این کتاب در ارتباط با «گرانداکول»، تاریخچه، ویژگیها و نقش آن در تربیت نخبگان فرانسوی که با شیوه های گزینش دقیق و با ارائه آموزشی با کیفیت خاص همراه است، بحث می‌کند.

* Ewert, Paula; Cullies, Stefan (۱۹۸۴). *Das Hochschulwesen in Frankreich. Geschichte, Strukturen und gegenwaertige Probleme im Vergleich* (The university system of France. History, structures and present problems in comparison.) Bayerisches Staatsinst. f Hochschulfors. u Hochschulpla. (Muenchen) Muenchen: IHF, ۲۵۱ S. Bayerisches Staatsinstitut fuer Hochschulforschung und Hochschulplanung. Muenchen. Monographien. ۱۲.

○ ○ ○

○ تربیت تیزهوشان و افراد مستعد، نیاز میرم جامعه*

کلیدواژه‌ها: تشخیص زودرس؛ تربیت اولیه، تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ استاد دانشگاه؛ انتقاد؛ تربیت سوسیالیستی؛ آلمان شرقی (سابق).
محور اصلی مقاله تدابیر آموزشی و سیاستگذاری در آموزش عالی برای تربیت دانشجویان و محققین مستعد و تیزهوش در آلمان شرقی (سابق) است. همچنین پس از طرح انتقادهایی نسبت به آموزش نخبگان در آلمان فدرال اتخاذ این تدابیر از سوی تدوین کننده توصیه شده است: تشخیص زودرس، آموزش انفرادی دانشجویان مستعد توسط اساتید دانشگاهها، حمایت از فعالیت های علمی مستقل و انفرادی دانشجویان مستعد.

* Die Foerderung von Begabungen und Talenten. Ein wichtiges gesellschaftliches Erfordernis. (The advancement of aptitudes and talents-an important exigency in society.) Jackstel, Karlheinz (Mitarb.) u.a. In: Das Hochschulwesen, ۳۲. Jg., ۱۹۸۴, H. ۸, S. ۲۰۲-۲۰۷.

○ ○ ○

○ هفته ای ۶۰ ساعت کارآموزی برای مدیران*

کلیدواژه‌ها: گزینش؛ نخبه پروری؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ دانشگاه مدیریت بازرگانی، صنعت، مدرسه خصوصی، دانشکده اقتصاد، دانشجوی، آلمان فدرال.

در این مقاله نویسنده در باره گزینش، اهداف آموزش و برنامه آموزشی دانشجویان مدرسه عالی خصوصی مدیریت بازرگانی در شهر «کوبلنز» (Koblenz) گزارشی را ارائه نموده است.

* Guntram, Ulrich (۱۹۸۵). ۶۰-Stunden-Woche fuer Manager in spe. (۶۰ working-hours a week for managers in spe.) In: Deutsche Universitaetszeitung, ۴۱. Jg., H. ۸, S. ۱۲-۱۳.

○ ○ ○

○ دانشجویان برتر - دانشمندان دایره المعارفی یا متخصص*

کلیدواژه‌ها: گزینش؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ تشخیص؛ مصاحبه؛ استعداد خاص؛ دانشجوی؛ آلمان فدرال.
هدف از این بررسی موقعیت آموزشی دانشجویان برتر در دانشگاههای ممتاز آلمان فدرال، شیوه‌های متداول دانشگاهها در گزینش دانشجویان برتر و تجزیه و تحلیل مشکلات ناشی از این شیوه گزینش می‌باشد. در این مقاله مشکل معیارهای اساسی در گزینش دانشجویان برتر و نتایج حاصل از این بررسی از سوی مؤلف مطرح شده است.

* Haenschke, Barbara (۱۹۷۷). Beststudenten-Allroundwissenschaftler oder Spezialisten. (Gifted students-allround-scientists or specialists.) In: Die Befahigung Jugendlicher zum schoepferischen Denken und Handeln in der sozialistischen Gesellschaft., Leipzig: Zentralinstitut fuer Jugendforschung, S. ۴۷-۵۱.

○ ○ ○

○ آموزش دانشجویان برتر از طریق آموزش از راه دور*

کلیدواژه‌ها: آموزش از راه دور؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ تشخیص؛ انگیزش؛ دانشجوی؛ تربیت سوسیالیستی؛ کمک هزینه تحصیلی؛

آلمان شرقی (سابق).

اهداف تربیت دانشجویان برتر با استفاده از شیوه آموزش از راه دور در آلمان شرقی (سابق)، انگیزه این شیوه آموزش و گزینش دانشجویان برتر، موضوع بحث این مقاله است. همچنین تدابیر آموزشی (محتوای درسی و موضوعات آن) تدابیری که به ایجاد انگیزه در دانشجویان منتهی می گردد و تأثیرات آموزش دانشجویان برتر بر کل جامعه دانشجویی کشور از دیگر موارد مورد بحث است.

* Hennecke, Dietrich; Kuehrt, Ralf; Wilhelm, Hans-Ruediger (۱۹۷۸). *Zur Bestenfoerderung im Fernstudium*. (On the gifted education in the "Open Universities"). In: *Das Hochschulwesen*, ۲۶. Jg., H. ۲, S. ۳۶-۳۹.

○ ○ ○

○ ناهمگون یا نخبه. ابعاد آموزش عالی در گذر از آموزش متوسطه به دانشگاه *

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی؛ نخبه‌پروری؛ تربیت تیزهوش؛ پژوهش درباره تیزهوش؛ دانشگاه؛ خط‌مشی دانشگاهی؛ سیر مطالعات، آلمان فدرال.

این مجموعه ۲۱۸ صفحه ای در برگرفته گزارشهایی از یک گردهمایی در سال ۱۹۸۲ در شهر «بیلفلد» (Bielefeld) آلمان فدرال است که موضوع بحث آن خط‌مشی تربیتی و جهت آن در تغییر ساختار آینده آموزشی می باشد که در آن اقدامات برای «تمایز» داخلی (تفکیک گروههای آموزشی) و خارجی (تربیت تیزهوشان) و نتایج این شیوه آموزشی با ذکر مثال و آوردن نمونه، بحث شده است.

* *Heterogenitaet oder Elite. Hochschuldidaktische Perspektiven fuer den Uebergang Schule Hochschule*. (Heterogeneity or elite. On the perspectives of university didactics regarding the transition from college to university.) Welzel, Andreas (Hrg.), Weinheim u.a.: Beltz., ۱۹۸۵, ۲۱۸ S. Blickpunkt Hochschuldidaktik. ۷۸.

○ ○ ○

○ بحثی پیرامون تربیت نسلی اندیشمند *

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ تیزهوش؛ دانشگاه؛ ضرورت پرورش نسل جوان، دانشجو، علم، آلمان شرقی (سابق)

در این مقاله مؤلف تأکید بر ارتقاء کیفی و سرعت آموزش علمی نسل جوان دارد. در دایره «نیروهای سرآمد آینده» کلیه دانش آموزان و دانشجویانی که در زمینه ای خاص از استعداد ویژه برای فعالیت علمی برخوردار بوده و از خود اراده، پشتکار و انگیزه نشان می دهند و همینطور دارای انگیزه های سیاسی و توان شخصی هستند، قرار می گیرند. بهترین شیوه شناسایی این افراد: مسابقات دانش آموزی، فعالیتهای تحقیقاتی حین تحصیلی، گردهمائی های آموزشی با هدف ارتقاء علمی و خودآموزی می باشد. در این میان نقش تعیین کننده برای آموزش مؤثر این نسل بر عهده اساتید دانشگاههاست که با سرپرستی دانش آموزان و نیز طراحی و برنامه ریزی دقیق کار و مراحل تحقیق آموزش عملی، ارتقاء کیفی، برنامه ریزی زمانی و اهداف پژوهش را امکان پذیر می سازند.

* Klein, Helmut (۱۹۸۴). *Ueber die Foerderung wissenschaftlichen Nachwuchses*. (On the education of the rising generation of scientists.) In: *Einheit*, ۳۹. Jg., H. ۵, S. ۴۳۱-۴۳۷.

○ ○ ○

○ تشکیلات آموزشی نخبگان و رقابت، کلمات بیگانه‌ای نیستند. بحثی در ارتباط با موقعیت مدارس عالی موسیقی، مدارس فنی - حرفه‌ای و فارغ‌التحصیلان آن*

کلیدواژه‌ها: حرفه‌اندوزی؛ گزینش؛ موقعیت تخصصی؛ نخبه پروری؛ تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ تنیدگی؛ استعداد موسیقی، آموزش موسیقی، مدرسه عالی موسیقی، دانشجو، آلمان فدرال.

موقعیت مدارس عالی موسیقی در نظام آموزشی آلمان فدرال، شرایط پذیرش، آموزش و امتحانات، نتایج آماری، تعداد دانشجویان و سرمایه‌گذاری ملی، محورهای اصلی مقاله است. مؤلف علاوه بر این، به ذکر امکانات شغلی فارغ‌التحصیلان، استعداد موسیقایی و اهمیت موسیقی به عنوان عاملی اقتصادی-فرهنگی در آلمان فدرال می‌پردازد.

* Maass, Kurt-Juergen (۱۹۸۳). *Elitebildung und Konkurrenz sind keine Fremdworte. Ueber die Situation der Musikhochschulen und die Berufsschulen ihrer Absolventen*. (Elite formation and competition are no foreign words. The situation of the academics of music and the professional prospects of their graduates.) In: *Deutsche Universitaets-Zeitung*, ۳۹. Jg., H. ۱۵-۱۶, S. ۲۱-۲۵, ۲۸-۲۹.

○ ○ ○

○ آموزش دانشجویان برتر، درخواست والای جامعه*

کلیدواژه‌ها: خط مشی تربیتی، تربیت تیزهوش؛ دانشگاه؛ تربیت سوسیالیستی، دانشجو، کمک هزینه تحصیلی، آلمان شرقی (سابق).

اهداف آموزش دانشجویان برتر در دانشگاه‌های آلمان شرقی (سابق) در این ابعاد مورد بحث قرار می‌گیرد: تحقیق پیرامون شخصیت دانشجو، جمع بین کارآیی علمی و تعهد سیاسی، نقش استاد دانشگاه، ضرورت آموزش فردی و متمایز. همچنین تجارب واقعی از گزینش و آموزش دانشجویان برتر و ارتباط متناوب بین آموزش این دانشجویان و آموزش جمعی در این مقاله مورد عنایت تدوین کنندگان است.

* Matthes, Bernd; Panzram, Johannes; Stanhardt, Baerbel (۱۹۷۷). *Foerderung von Best-Studenten, ein hoher gesellschaftlicher Anspruch. Erfahrungen und Wege an unseren Hochschulen*. (The advancement of our best students, a high expectation of society. Experiences and approaches at our universities.) In: *Das Hochschulwesen*, ۲۵ Jg., H. ۵, ۱۱۴-۱۱۷.

○ ○ ○

○ دانشجویان کارآمد در تحصیل. بررسی تربیتی - روانشناختی تحول شخصیت افراد مستعد و خلاق*

کلیدواژه‌ها: قابلیت؛ نظام آموزشی؛ مدرسه حرفه‌ای؛ تربیت تیزهوش؛ تیزهوش؛ دانشگاه؛ هوش، خلاقیت؛ کارآیی؛ شخصیت؛ دانشجو؛ توانمندی بالا، آلمان شرقی (سابق)

شرایطی که در آن دانشجو تحول یافته به طوریکه بلافاصله به توانمندیهای خلاق خود برسد، موضوع این کتاب است.

بررسی‌های بعمل آمده در نظام آموزشی آلمان شرقی (سابق) بیانگر این هدف در آموزش این کشور بوده است که حتی‌المقدور دانشجویان بتوانند به بالاترین درجه از رشد تحصیلی مستقل و کارآیی خلاق دست یابند. در فهرست مطالب، با این عناوین برخورد می‌کنیم: ۱. تربیت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان خلاق و مستعد مورد مطالعه جامعه، ۲. شخصیت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان برتر، ۳. کارآیی ممتاز به عنوان بازده فعالیت خلاق علمی، ۴. برخی نتیجه‌گیریهای تربیتی-علمی.

* Mehlhorn, Gerlinde; Mehlhorn, Hans-Georg (۱۹۸۲). *Spitzenleistungen im Studium. psychologische und paedagogische Untersuchung zur Entwicklung schoepferisch begabter Persoenlichkeiten*. (Peak performances in university. Psychological and pedagogic investigation of the development of creatively gifted personalities.) In: Berlin-Ost: Volk und Wissen, ۲۴۰ S. Beitrage zur Paedagogik.

○ ○ ○

○ سازماندهی مطالعات برای پرورش دانشجویان خلاق *

کلیدواژه‌ها: تربیت‌تیزهوش؛ دانشگاه؛ پرورش خلاقیت، فعالیت خلاقانه، دانشجو، حمایت درسی، روشهای تدریس؛ آلمان شرقی (سابق).

در این مقاله نویسنده به شرایطی که تاکنون شناسایی و مورد مطالعه قرار گرفته است، توجه داشته و تأکید دارد که در فرآیند خلاقیت، بایستی برنامه ریزی تربیتی صورت گیرد تا فعالیتهای خلاق شکل گرفته و رشد و پرورش یابند. او به سازماندهی و طراحی برنامه تحصیلی یک دانشگاه پرداخته تا بتواند تحت مفهوم پرورش دانشجویان خلاق نظر خود را پیگیری نماید.

* Mehlhorn, Gerlinde (۱۹۷۷). *Gestaltung des Studiums unter dem Aspekt der Erziehung schoepferischer Hochschulabsolventen*. (Organising studies under the aspect of educating creative university students.) In: Die Befaehtigung Jugendlicher zum schoepferischen Denken und Handeln in der sozialistischen Gesellschaft., Leipzig: Zentralinstitut fuer Jugendforschung, S. ۳۱-۳۸.

○ ○ ○

○ دانشجوی و علم. اطلاعات اولیه بر نتایج منتخب مطالعات مؤسسه پژوهشی جوانان *

کلیدواژه‌ها: روشهای تجربی؛ تربیت‌تیزهوش؛ پژوهش درباره تیزهوش؛ خلاقیت، پرورش خلاقیت؛ کارایی؛ رشد روانشناختی؛ فعالیت خلاق؛ تحصیلات؛ رقابت؛ آلمان شرقی (سابق).

این گزارش ۳۲ صفحه ای از ارزشیابی طرح تحقیقاتی «دانشجو و علم» پیرامون مسایل ذیل است: ۱. معیارهای تشخیص دانشجویان؛ فارغ‌التحصیلان و دانشمندان خلاق ۲. کلاس درس به عنوان مشکل اصلی تحصیل از دیدگاه پرسش‌شوندگان ۳. توانایی تحصیل در رشد شخصیت‌های خلاق ۴. موضعگیری در مورد محیط آموزش مؤثر در رشد ذهنی و موضوع بحث برانگیز آموزشهای فوق برنامه ۵. پیشنهادهایی مرتبط با ارتقاء کیفیت نهایی کارآیی پویا. در این بررسی ۶۰۰ استاد راهنما و ۳۶۰ فارغ‌التحصیل مورد سؤال قرار گرفتند. در یک بررسی تطبیقی، گروهی از دانشجویان سال آخر از دانشگاه «هومبولت» برلین و همینطور دانشگاه صنعتی «درسدن» (Dresden) به صورت اتفاقی انتخاب شدند.

* Mehlhorn, Hans-Georg (۱۹۷۹). *Student und Wissenschaft. Erstinformationen ueber ausgewaehte Ergebnisse einer Untersuchung des Zentralinstituts*

fuer Jugendforschung unter Teilnehmern der V. und VI. Leistungsschau der Studenten und jungen Wissenschaftler, ihren Betreuern und nichteinbezogenen Diplomanden als Vergleichsgruppe. (Students and science. Preliminary information on selected results of a study by the Zentralinstitut fuer Jugendforschung.) Zentralinstitut fuer Jugendforschung. (Leipzig): Zentralinstitut fuer Jugendforschung, ۳۲ S. Informationsbulletin Jugendforschung.

○

○

○

